

נייר עמדה בנושא

הצעת חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור (תיקון – עבר פלילי), התשע"ג–2013

ארגון רבני "צהר" מבקש להביע את תמיכתו ב"הצעת חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור (תיקון – עבר פלילי), התשע"ג–2013", שמקדמת אותה חברת הכנסת אורלי לוי, שעניינה מי ששירת כלוחם, כהגדרתו בפקודות הצבא, שמשטרת ישראל סגרה תיק נגדו ערב גיוסו לצבא הגנה לישראל, יוכל לעסוק לאחר שחרורו גם בעיסוקים הדורשים נשיאת נשק.

תמיכתנו נובעת מן הסיבות הבאות:

- עברייני שנפסל ושינה את דרכו, יכול לחזור לכשרותו.** לפי ההלכה היהודית, כמו לפי החוק הישראלי, מי שהוא עברייני מנוע מלמלא תפקידים חברתיים שונים,¹ אולם ההלכה קובעת שאם שינה את דרכו מן הקצה אל הקצה, הוא חוזר לכשרותו. כך למשל קובעת ההלכה שמי שהלווה בריבית שלא כחוק ונטש לחלוטין את עסק ההלוואה בריבית או מי שעסק בהימורים אסורים ונטש לחלוטין את דרך ההימורים, הוא חוזר לכשרותו.² מי שעבר עברות אלימות ורכוש, ולאחר מכן החזיק נשק והשתמש בו רק להגנת על עמו ומולדתו הוכיח ששינה את דרכו, ולכן הוא ראוי לחזור לכשרותו.
- אמונה בכוחה של התשובה.** היהדות מאמינה שהאדם יכול להשתנות מן הקצה אל הקצה. כך למשל כותב הרמב"ם על מי שינה את דרכו: "התשובה מקרבת את הרחוקים. אמש היה זה שנאוי לפני המקום, משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד, קרוב וידיד" (רמב"ם, הלכות תשובה, פרק ז, הלכה ו). עוד אמר: "במקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם עומדים" (שם, פרק ז, הלכה ד). הצעת החוק הזאת, שמקורה באמונה של אנשים {לא ברור למה הכוונה} לשנות את דרכם ממשיכה קו יהודי מוסרי זה.
- מניעת חסמים בפני תהליך תשובה - תקנת השבים.** חכמי ישראל תיקנו כבר בימי המשנה תקנות שמטרתן להקל על מי שרוצה לשוב בתשובה. לשם כך חכמים הסירו חסמים משפטיים העלולים להפוך את תהליך התשובה לבלתי אפשרי (תלמוד בבלי בבא קמא סו ע"א). חקיקה זו מאפשרת גם היא דרך קלה ופשוטה לשיבתם לחברה של מי שחטאו.
- אסור להזכיר לאדם את מעשיו הראשונים.** לפי ההלכה, אסור להזכיר לאדם את מעשיו הרעים שעשה לפני שחזר בתשובה. כך פוסק הרמב"ם בעקבות דבריו שהבאנו לעיל: "וחטא גמור הוא לומר לבעל תשובה 'זכור מעשיך הראשונים' או להזכירן לפניו כדי לביישו או להזכיר דברים וענינים הדומין להם כדי להזכירו מה עשה" (שם הלכה ח). האיסור לשאת נשק למי שתיקן את דרכו הוא בגדר הזכרת חטאו של מי ששב בתשובה.

¹ רמב"ם, הלכות עדות, פרק י, הלכות א-ב; רמ"א, חושן משפט, סימן לו, סעיף כב.

² רמב"ם, הלכות עדות, פרק יב, הלכות ד-ט; הרב יוסף דב סולובייצ'יק, על התשובה, עמ' 21–22.